

תשרי התשע"ד

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל
למודלים השונים של הגאולה על פי הפטרת פרשת נח
לפרשת נח (על פי שיעור של הרב משה ליכטנשטיין)

הטו אֲזַנְכֶם וּלְכוּ אֵלַי שְׁמַעוּ וּתְחִי נַפְשְׁכֶם וְאֶכְרַתְהָ לָכֶם
 בְּרִית עוֹלָם חֲסָדֵי דָוִד הַנְּאֻמָּנִים. ד. הן עד לאומים נתתיו
 נְגִיד וּמְצוּהָ לְאֻמִּים. ה. הן גוי לא-תדע תקרא וגוי לא-
 ידעון אליך ירוצו למען ה' אלקיך ולקדוש ישראל פי
 פֶּאֶרְךָ.

2. ישעיה מ"ד יא-יג וישעיה מ"ה א-ב:

הנה אנכי מרביץ בְּפִוֶךְ אֲבָנֶיךָ וּיְסַדְתִּיךָ בְּסַפִּירִים. יב
 וְשַׁמְתִּי כְּדָכָד שְׁמִשְׁתִּיךָ וְשַׁעֲרֶיךָ לְאֲבָנֵי אֶקְדָּח וְכָל-גְּבוּלְךָ
 לְאֲבָנֵי-חֶפֶץ. יג וְכָל-בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי ה' וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ
 א הוּי כָל-צִמָּא לְכוּ לְמִים וְאֲשֶׁר אֵין-לוֹ כֶּסֶף לְכוּ שְׁבְרוּ
 וְאָכְלוּ וּלְכוּ שְׁבְרוּ בְּלוֹא-כֶּסֶף וּבְלוֹא מַחִיר יַיִן וְחֶלֶב. ב.
 לְמָה תִּשְׁקְלוּ-כֶּסֶף בְּלוֹא-לֶחֶם וַיִּגִּיעַכֶם בְּלוֹא לְשִׁבְעָה
 שְׁמַעוּ שְׁמוֹעַ אֵלַי וְאֶכְלוּ-טוֹב וְתִתְעַנֵּג בְּדָשׁוֹן נַפְשְׁכֶם.

3. ישעיה מ"א ח-ט:

ח וְאַתָּה יִשְׂרָאֵל עֲבָדֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחַרְתִּיךָ זָרַע אֲבָרְהָם
 אֱהָבֵי. ט אֲשֶׁר הִחְזַקְתִּיךָ מִקְצוֹת הָאָרֶץ וּמֵאֲצִילֶיהָ
 קְרָאתִיךָ וְאָמַר לְךָ עֲבָדֵי-אַתָּה בְּחַרְתִּיךָ וְלֹא מֵאֲסִיתִיךָ.

4. ישעיה מ"ד, כא:

כא זָכַר-אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וַיִּשְׂרָאֵל כִּי עֲבָדֵי-אַתָּה יִצְרַתִּיךָ עֲבָד-
 לִי אַתָּה יִשְׂרָאֵל לֹא תִנְשָׁנִי.

5. הפטרת שוש-אשיש:

"שוש אשיש בד' תגל נפשי באלקי... כחתן יכהן פאר
 וככלה תעדה כליה... וכמשוש חתן על כלה ישיש עליך
 אלקיך".

6. ישעיה נ"ד ה-ח:

ה כִּי בַעֲלִיךָ עֲשִׂיךָ ה' צְבָאוֹת שְׁמוֹ וְגֵאלְךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל
 אֱלֹהֵי כָל-הָאָרֶץ יִקְרָא. ו. כִּי-כֹאשָׁה עֲזוּבָה וְעֲצוּבַת רוּחַ
 קְרָאךָ יְהוָה וְאִשְׁתׁ נְעוּרִים כִּי תִמְאַס אִמְרוּ אֶלְקִיךָ. ז.
 בְּרָגַע קִטְוֹן עֲזַבְתִּיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצְךָ. ח. בְּשִׁצְף
 קִצְף הַסְּתַרְתִּי כִּי רָגַע מִמֶּךָ וּבְחֶסֶד עוֹלָם רַחֲמִתִּיךָ אִמְרוּ
 גֵּאלְךָ ה'.

ישעיה מ"ד יז:

1. ישעיה נ"ד א – נ"ה ה

א רְנִי עֲקָרָה לֹא יִלְדָה פְּצַחִי רְנָה וְצַהֲלִי לֹא-חָלָה כִּי-
 רְבִים בְּנֵי-שׁוֹמְמָה מִבְּנֵי בְעוּלָה אָמַר ה'. ב. הַרְחִיבִי
 מְקוֹם אֱהַלְךָ וּוִירְעוֹת מִשְׁפְּנוֹתֶיךָ יְטוּ אֶל-תַּחֲשִׁכֵי הָאָרֶזִיכִי
 מִיִּתְרֶיךָ וּיְתַדְתֶּיךָ חֲזָקִי. ג. כִּי-יָמִין וּשְׂמֹאל תִּפְרָצִי
 וְזָרַעךָ גוֹיִם יִירָשׁ וְעָרִים נְשֻׁמוֹת יוֹשִׁיבוּ. ד. אֶל-תִּירָאֵי
 כִּי-לֹא תְבוּשִׁי וְאֶל-תִּקְלְמִי כִּי לֹא תַחֲפִירִי כִּי בִשֵׁת
 עֲלוּמִיךָ תִּשְׁפַּחִי וְחֶרְפַּת אֲלֻמְנוֹתֶיךָ לֹא תִזְכְּרִי-עוֹד. ה. כִּי
 בַעֲלִיךָ עֲשִׂיךָ ה' צְבָאוֹת שְׁמוֹ וְגֵאלְךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֶלְקִי
 כָּל-הָאָרֶץ יִקְרָא. ו. כִּי-כֹאשָׁה עֲזוּבָה וְעֲצוּבַת רוּחַ קְרָאךָ
 ה' וְאִשְׁתׁ נְעוּרִים כִּי תִמְאַס אִמְרוּ אֶלְקִיךָ. ז. בְּרָגַע קִטְוֹן
 עֲזַבְתִּיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֶקְבָּצְךָ. ח. בְּשִׁצְף קִצְף
 הַסְּתַרְתִּי כִּי רָגַע מִמֶּךָ וּבְחֶסֶד עוֹלָם רַחֲמִתִּיךָ אִמְרוּ גֵּאלְךָ
 ה' ט כִּי-מִי נָח זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעֵבֶר מִי-נָח עוֹד
 עַל-הָאָרֶץ כִּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקְצָף עֲלֶיךָ וּמִגֶּעֶר-בְּךָ. י. כִּי
 הָהָרִים יִמוּשׁוּ וְהַגְּבְעוֹת תִּמְוֹטֶינָה וְחֲסָדֵי מֵאֲתָן לֹא-
 יִמוּשׁ וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא תִמּוּט אִמְרוּ מִרַחֲמֶיךָ ה'.

יא עֲנִיָּה סִעֲרָה לֹא נִחְמָה הִנֵּה אֲנִכִּי מִרְבִּיצִי בְּפִוֶךְ אֲבָנֶיךָ
 וּיְסַדְתִּיךָ בְּסַפִּירִים. יב וְשַׁמְתִּי כְּדָכָד שְׁמִשְׁתִּיךָ וְשַׁעֲרֶיךָ
 לְאֲבָנֵי אֶקְדָּח וְכָל-גְּבוּלְךָ לְאֲבָנֵי-חֶפֶץ. יג וְכָל-בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי
 ה' וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ. יד בְּצַדִּיקָה תִּכְוֶנְנִי רַחֲמֵי מַעֲשֶׂךָ כִּי-
 לֹא תִירָאֵי וּמִמַּחְתָּה כִּי לֹא-תִקְרַב אֶלְיךָ. טו הן גור יגור
 אֶפֶס מֵאוֹתֵי מִי-גַר אַתָּה עֲלִיךָ יְפוּל. טז הן (הנה) אֲנִכִּי
 בְּרָאתִי חֶרֶשׁ נֶפֶחַ בְּאֵשׁ פָּחַם וּמוֹצִיא כְּלִי לְמַעֲשֵׂהוּ וְאֲנִכִּי
 בְּרָאתִי מִשְׁחִית לְחַבֵּל. יז כָּל-כְּלִי יוֹצֵר עֲלֶיךָ לֹא יִצְלַח
 וְכָל-לְשׁוֹן תִּקְוִים-אַתָּה לְמַשְׁפָּט תִּרְשִׁיעֵי זֹאת נִחְלַת עֲבָדֵי
 ה' וְצַדִּיקְתֶּם מֵאֲתֵי נְאֻם-ה'.

א הוּי כָל-צִמָּא לְכוּ לְמִים וְאֲשֶׁר אֵין-לוֹ כֶּסֶף לְכוּ שְׁבְרוּ
 וְאָכְלוּ וּלְכוּ שְׁבְרוּ בְּלוֹא-כֶּסֶף וּבְלוֹא מַחִיר יַיִן וְחֶלֶב. ב.
 לְמָה תִּשְׁקְלוּ-כֶּסֶף בְּלוֹא-לֶחֶם וַיִּגִּיעַכֶם בְּלוֹא לְשִׁבְעָה
 שְׁמַעוּ שְׁמוֹעַ אֵלַי וְאֶכְלוּ-טוֹב וְתִתְעַנֵּג בְּדָשׁוֹן נַפְשְׁכֶם. ג.

יז כַּל-כְּלִי יוֹצֵר עֲלֶיךָ לֹא יִצְלַח וְכָל-לְשׁוֹן תִּקְוִים-אֶתְךָ לְמִשְׁפָּט תִּרְשָׁעִי זֹאת נִחְלַת עַבְדִּי ה' וְצִדְקָתָם מֵאֵתִי נֶאֱמַר-ה'

7. ישעיה נ"ד יד:

יְד בְּצִדְקָה תִּכְוֶנְנִי כַחֲקֵי מַעֲשֶׂק כִּי-לֹא תִירָאִי וּמִמְחַתָּה כִּי לֹא-תִקְרַב אֵלֶיךָ .

8. ישעיהו נ"ה ד ה

ד הוּא עַד לְאוֹמִים נִתְתִּיבוּ נְגִיד וּמִצְוָה לְאֲמִים . ה הוּא גוֹי לֹא-תִדְעַתְּ תִקְרָא וְגוֹי לֹא-יִדְעוּךָ אֵלֶיךָ יְרוּצוּ לְמַעַן ה' אֶלְקֶיךָ וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי פֶאֶרְךָ .

9. ישעיה נ"ד ט:

"כִּי מִי נַח זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבְרָה מִי נַח עוֹד עַל הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקְצָף עֲלֶיךָ וּמִגֶּעֶר בְּךָ".

10. הזוהר (ויקרא יד ע"ב):

"רַבִּי יוֹסִי אָמַר: 'כִּי מִי נַח זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי... הָאֵי קָרָא קְשִׁיָּא: כְּתִיב ' וּמִי הַמְּבֹל הָיוּ עַל הָאָרֶץ 'וּכְתִיב' וְלֹא יִכְרַת כָּל בָּשָׂר עוֹד מִמִּי הַמְּבֹל', מִי הַמְּבֹל כְּתִיב וְלֹא מִי נַח, וְהִכָּא כְּתִיב כִּי מִי נַח זֹאת לִי".

"כְּתִיב: 'וַיֹּאמֶר א-לֵהִים לִנְחֹץ כָּל בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי', אָמַר לִיה נַח: וְלִי מָה אַתְּ עוֹבֵד? א"ל: 'וְהַקְּמוֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ'... עֲשֵׂה לְךָ תִּיבַת עֲצֵי גִפְרִי, וְלֹא בְעֵי רַחֲמֵי עַל עַלְמָא וּנְחִיתוּ מֵיָּא וְאוּבִידוּ בְּנֵי עַלְמָא. וּבְגִין כֵּן מִי נַח כְּתִיב. מִי נַח וְדָאִי דְבִיה הוּא תְּלִיין דְּלֹא בְעֵי רַחֲמֵי עַל עַלְמָא".

11. תפילת זכרונות בראש השנה:

"וְגַם אֶת נַח בְּאַהֲבָה זְכַרְתָּ וּתְפַקְדָּהוּ בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וּרְחֻמִּים בְּהִבְיֹאךָ אֶת מִי הַמְּבֹל לְשַׁחַת כָּל בָּשָׂר מִפְּנֵי רֹעַ מַעֲלָלֵיהֶם. עַל כֵּן זְכוּרֵנוּ בָּא לִפְנֵיךָ ד' אֶלְקֵינוּ לְהַרְבּוֹת זְרַעוֹ כַּעֲפֻרֹת תְּבַל, וְצִאֲצִאֵנוּ כַּחֹל הַיָּם".

12. מדרש רבה לסוף פרשת בראשית (פרק כ"ח, סעי'

ט):

אָמַר ר' אַבָּא בַר כְּהֵנָּה כִּי נִחְמַתִּי כִּי עֲשִׂיתִים וְנַח מִצָּא חֵן, אֶתְמַהָּא, אֵלָּא אִפִּי' נַח שְׁנִשְׁתִּייר מֵהֶם לֹא שְׁהִיָּה כְּדָאִי אֵלָּא שְׁמִצָּא חֵן.

13. האגדה המפורסמת על ר' אלעזר בן דורדיא שקנה

עולמו בשעה אחת:

הֵלֶךְ וַיֵּשֶׁב בֵּין שְׁנֵי הַרִּים וּגְבַעוֹת, אָמַר הַרִּים וּגְבַעוֹת בִּקְשׁוּ עֲלֵי רַחֲמִים, אָמְרוּ לוֹ עַד שְׁאֲנוּ מִבְּקָשִׁים עֲלֶיךָ נִבְקַשׁ עַל עֲצַמְנוּ, שְׁנֵאמַר: "כִּי הַהַרִּים יִמּוּשׁוּ וְהַגְּבַעוֹת תִּמּוּטִינָה".